

Правен режим на медицинската професия

1. Упражняване на дейност

а) полагане на *клетва*:

При връчване на дипломите всички лекари и лекари по дентална медицина полагат Хипократова клетва (чл. 176, ал. 1 ЗЗ). Текстът на клетвата се приема от Висшия медицински съвет. За лицата, които са граждани на държава - членка на Европейския съюз, другите държави от Европейското икономическо пространство и Швейцария се осигурява подходяща по съдържание и форма клетва.

б) придобиване на *медицинска правоспособност*:

- *притежаване на диплома* за завършено висше образование по специалности от професионални направления "Медицина", "Дентална медицина", "Фармация" и "Здравни грижи";

- *членуване в съответната съсловна организация*:

лекарите и лекарите по дентална медицина – в Българския лекарски съюз, съответно – в Българския зъболекарски съюз (чл. 3 от Закона за съсловните организации на лекарите и лекарите по дентална медицина – ЗСОЛЛДМ);

медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти упражняват медицинската професия – в Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (чл. 5 и чл. 6 от Закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти – ЗСОМСААМС);

магистър-фармацевтите – в Българския фармацевтичен съюз (чл. 3, ал. 1 от Закона за съсловната организация на магистър-фармацевтите);

- лицето *не страда от заболявания*, които застрашават здравето и живота на пациентите, посочени в списък, утвърден от Министъра на здравеопазването (чл. 192, ал. 1 ЗЗ). При последващо започването на дейността заболяване министърът на здравеопазването издава заповед, с която заличава медицинския специалист от регистъра;

- не е необходимо да бъде включено в *списъка към Министерството на здравеопазването* по чл. 185 ЗЗ. Този списък е служебен и информацията по него не е публична, а се подчинява на правилата на Закона за достъп до обществената информация;

в) общи *изисквания* при *упражняване* на медицинска дейност

- *задължителна застраховка „гражданско отговорност“*

Лечебните заведения задължително застраховат лицата, които упражняват медицинска професия в лечебното заведение, за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на професионалните им задължения (чл. 189 ЗЗ);

- *свобода* на медицинската дейност:

Лицата, упражняващи медицинска професия, имат право на свобода на действия и решения съобразно своята професионална квалификация, медицинските стандарти и медицинската етика (чл. 190, ал. 1 ЗЗ) – възможно основание за отказ от провеждане на лечение, което според лекаря не отговаря на нуждите на пациента или противоречи на медицинската етика;

- *забрана на търговската реклама*:

Медицинските специалисти, както и лечебните заведения, не могат да използват за своята дейност търговска реклама (чл. 190, ал. 2 ЗЗ);

г) *отнемане на правото* на едно лице да упражнява медицинска професия в Република България за срок от шест месеца до две години (чл. 193 ЗЗ):

- при повторно нарушаване на утвърдените медицински стандарти;
- при повторно нарушаване на принципите и реда за извършване на експертизата на работоспособността;
- при повторно нарушаване на реда за извършване на медицинска експертиза за освидетелстването на лицето за възможността за явяването му пред разследващите органи или пред органите на съдебната власт.

Отнемането се извършва със заповед на Министъра на здравеопазването със заповед.

2.2. Съсловни организации

а) Български лекарски съюз и Български залболекарски съюз

- *органи* на БЛС и на БЗС *на национално равнище* са:
съборът на БЛС, съответно конгресът на БЗС;
управителният съвет на БЛС, съответно управителният съвет на БЗС;
контролната комисия на БЛС, съответно контролната комисия на БЗС;
комисията по професионална етика на БЛС, съответно комисията по професионална етика на БЗС;

- *мандат*: 3 години;

- *съборът* на БЛС, съответно *конгресът* на БЗС:

състои се от представители на районните им колегии, избрани от общите събрания на районните колегии при норма на представителство един делегат на 75 членове за БЛС и един делегат на 25 членове на БЗС;

свиква се на редовни заседания веднъж на три години, които се провеждат не по-късно от три месеца от изтичане на мандата. Датата, мястото на провеждане и дневният ред на събора на БЛС, съответно на конгреса на БЗС, се определят от управителния съвет и се съобщават на съответните районни колегии най-късно един месец преди откриването му. Може да се свиква и на извънредни заседания;

кворум - най-малко на две трети от избраните представители;

мнозинство – обикновено от присъстващите, квалифицирано 2/3 от присъстващите при приемане на устав и кодекс за професионална етика

правономощия:

приема, допълва и изменя устава на организацията;

приема, допълва и изменя кодекса за професионална етика на лекарите, съответно кодекса за професионална етика на лекарите по дентална медицина, и го предлага на министъра на здравеопазването за утвърждаване и обнародване в "Държавен вестник";

избира и освобождава управителния съвет, контролната комисия и комисията по професионална етика на БЛС, съответно на БЗС, по ред, предвиден в уставите;

избира и освобождава председателя, заместник-председателите, главния секретар и членовете на управителния съвет; председателя и членовете на контролната комисия; председателя и членовете на комисията по професионална етика;

избира и освобождава представителите на съсловната организация във Висшия медицински съвет към Министерството на здравеопазването;

приема отчетите на управителния съвет, на контролната комисия и на комисията по професионална етика;

определя минималния размер на членския внос и размера на отчисленията към органите на национално равнище;

приема правилата за набиране и разходване на средствата на организацията;

взема решения по всички други въпроси, свързани с дейността на организацията.

- *управителен съвет*:

се състои от председател, заместник-председатели, главен секретар и членове. Броят на заместник-председателите и на членовете се определя с уставите на организациите;

правомощията на управителния съвет на БЛС, съответно на БЗС, се прекратяват с изтичането на мандата на органа, който ги е избрал. Управителният съвет изпълнява функциите си до избора на нов управителен съвет, но за не повече от 4 месеца;

е свиква на редовни заседания най-малко веднъж на 3 месеца;

правомощия:

свиква събор, съответно конгрес;

управлява имуществото на организацията;

създава национален регистър на членовете си и обнародва в "Държавен вестник" списък с имената на регистрираните да упражняват професията; списъкът се актуализира всяка година;

осигурява защита на данните в регистъра от неправомерен достъп;

ръководи дейността на съюзите по изпълнението на техните функции;

определя от състава си представители - 7 за БЛС и 3 за БЗС, за участие в изработването и подписването на Националния рамков договор по задължителното здравно осигуряване;

- *контролна комисия*:

състои от председател и членове. Броят на членовете се определя с уставите на организациите;

правомощия:

контролира законосъобразността и уставосъобразността на взетите от управителния съвет решения и тяхното изпълнение;

разглежда докладите на комисиите на районните колегии з констатирани нарушения на закона, уставите или решенията на общото събрание;

представя пред събора на БЛС, съответно пред конгреса на БЗС, отчет за своята дейност и предложения за освобождаване или неосвобождаване от отговорност на членовете на управителния съвет;

заседанията на комисията са закрити. Председателят и членовете ѝ могат да присъстват на заседанията на управителния съвет..

- *Комисията по професионална етика*

се състои от председател и членове. Броят на членовете се определя с уставите на организациите;

следи за спазването на правилата на добра медицинска практика;

произнася се по професионално-медицински, морално-етични и деонтологични въпроси, свързани с упражняването на професията;

произнася се по искане на комисиите по професионална етика на районните колегии на БЛС, съответно на БЗС;

оказва методична помощ на комисиите по професионална етика на районните колегии на БЛС, съответно на БЗС.

закрити заседания;

- *районни органи*:

Органи на районната колегия на БЛС, съответно на БЗС, са:

- *общото събрание* на лекарите, съответно общото събрание на лекарите по дентална медицина

(се формира на делегатски принцип, при норма на представителство един делегат на десет членове за БЛС и един делегат на трима членове за БЗС)

(се свиква на редовни заседания веднъж годишно и на извънредни заседания. Редът за свикване, правилата за работа и за вземане на решения се определят в уставите на районните колегии на БЛС, съответно на районните колегии на БЗС);

(приема устав и правилници за работа на органите на районната колегия;

приема бюджета на районната колегия и щата на секретариата;

избира и освобождава председателите и членовете на управителните съвети, на контролната комисия и на комисията по професионална етика на районната колегия и определя мандата им;

избира делегати за събора на БЛС, съответно за конгреса на БЗС;

приема отчетите за дейността на органите по т. 3 на районната колегия и взема решения по тях;

приема правилата за набиране и разходване на средствата на районната колегия;

взема решения по всички други въпроси, свързани с дейността на районната колегия съгласно действащите в страната закони и подзаконовни разпоредби, уставите на БЛС, съответно на БЗС, и собствения си устав)

- *управителен съвет* на районна колегия на БЛС, съответно управителен съвет на районна колегия на БЗС

(се състои от председател, заместник-председатели, секретар и членове. Броят на заместник-председателите и на членовете, както и правилата за работа и за вземане на решения се определят в уставите)

(се свикват на редовни заседания най-малко веднъж на 3 месеца и на извънредни заседания)

(ръководи работата на районната колегия в съответствие с решенията на общото събрание и уставите;

организира и води регистъра на районната колегия;

осигурява защита на данните в регистъра от неправомерен достъп;

изпраща списък на членовете си на управителния съвет на БЛС, съответно на БЗС, като постоянно го актуализира;

изготвя проектобюджет и управлява имуществото на колегията;

свиква общото събрание на колегията;

грижи се за защитата на професионалните права и достойнството на членовете на колегията;

вписва в регистъра на колегията наложените на членовете си наказания по този закон;

осъществява други функции, възложени му от общото събрание)

- *контролна комисия* на районна колегия на БЛС, съответно контролна комисия на районна колегия на БЗС

(контролират законосъобразността и уставосъобразността на взетите от районните управителни съвети решения и тяхното изпълнение;

представят пред общото събрание на районната колегия на БЛС, съответно на БЗС, отчет за своята дейност и предложение за освобождаване или неосвобождаване от отговорност на управителния съвет;

при констатирани нарушения на закона, уставите или решенията на общото събрание в двуседмичен срок изготвят доклад, който внасят в управителния съвет на БЛС, съответно на БЗС, или свикват общо събрание на районната колегия)

- *комисия по професионална етика* на районна колегия на БЛС, съответно комисия по професионална етика на районна колегия на БЗС.

следи за спазване на професионално-медицинските, морално-етичните и деонтологичните въпроси, свързани с упражняването на професията;

разглежда жалби или се самосезира по посочените въпроси;

осъществява други функции, възложени ѝ от общото събрание на районната колегия на БЛС, съответно на БЗС;

издава акт за установени нарушения и препоръки за отстраняването им.

б) Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи

- *органите* на БАПЗГ на *национално равнище* са:

конгрес;

национален съвет;

управителен съвет;

контролна комисия;

комисия по професионална етика;

Национален съвет по качество.

- *органите* на регионалната колегия на БАПЗГ са:

общо събрание;

управителен съвет;

контролна комисия;

комисия по професионална етика.

в) Българския фармацевтичен съюз

- *органи* на БФС на *национално равнище* са:

конгрес;

управителен съвет;

контролна комисия;

комисията по етика;

комисията по качество.

- *органи* на *регионалната* фармацевтична колегия са:

общото събрание;

управителният съвет;

контролната комисия;

комисията по етика и качество.

Нормативна база:

Закон за признаване на професионални квалификации – ЗППК;

Закон за съсловните организации на лекарите и лекарите по дентална медицина – ЗСОЛЛДМ

Закон за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти – ЗСОМСААМС

Наредба за признаване на професионална квалификация по медицинска професия и на специализация в областта на здравеопазването от 2005 г. – Наредба 2005

Наредба № 34 от 29 декември 2006 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването – Наредба № 34/2006

Решение № 619 от 20 юли 2009 г. за приемане списък на регулираните професии в Република България на МС – Решение № 619/2009.